

1931-02-10

OPHAVSPERSON/NØGLEPERSON

Joakim Skovgaard

FAKTA

Dokumenttype:
Note

Omtalte personer:
Georgia Skovgaard

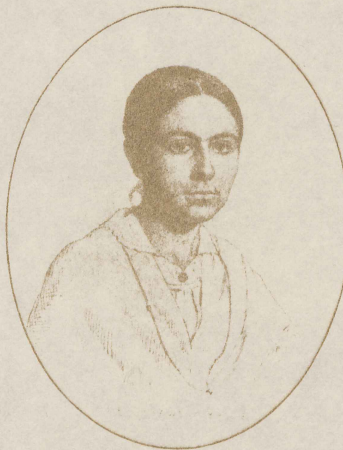
Arkivplacering:
Mappe 113 nr. 6

DOKUMENTINDHOLD

Artikel: Minder om Moder, Georgia Louise Schouw gift Skovgaard" af Joakim Skovgaard. Artiklen er fra Højskolebladet. Se udkast til artiklen: Mappe 113 nr. 1a-c og Mappe 113 nr. 2.

MINDER OM MODER, GEORGIA MARIE LOUISE SCHOUW, GIFT SKOVGAARD

Moder døde inden jeg var 12 År, det er jo kun spredte Glimt, jeg mindes. Billedet af Moder, som jeg gemmer det, kan jeg ikke gengive. At Moder var kærlig, er jo ikke noget særligt, hun var også alvorlig, det stammede vist for en stor Del fra, at hun måtte overtage Husførelsen hos sin Fader, da hun var 16 År, altså meget ung. Han Professor, Botanikeren og Politikeren, den af alle agtede og ærede og upartiske Formand for den grundlovgivende Rigsdag, Joachim Frederik Schouw, mistede sin Hustru den 2. 1844. Hun var født Dalgas, døbt Susette Marie Augusta Peschier Dalgas, yngste Søster til Baronesse Christine Stampe på Nysø, hende der gav Thorvaldsen et Sommerhjem derude på hans gamle Dage. Ved Mormoders Død skrev Grundtvig til Bedste-

Fru Georgia Skovgaard,
tegnet af P. C. Skovgaard.

fader Digtet: "Visnet er for dig i Haven Hjerteblomsten: Yndighed." Jeg har det Indtryk, at hun netop var mild og yndig, og Morfader havde jo sin Embedsbolig i Botanisk Have, som dengang lå bag Charlottenborg, langs Nyhavn. I Hayesalen der blev Fader og Moder viede af Grundtvig i 1851, for Bedstefader var syg, de måtte derfor vies i Hjemmet, han døde 28. 1852.

Jeg husker det alvorlige Ansigt Moder satte op, når hun og Fader prøvede, hvem af dem der længst kunde se den anden i Øjnene uden at le. Overfor de Øjne måtte vor milde Fader altid give tabt. Men Moder kunde ogsaa være med til Skæmt, når hun og Fader legede at danne Tagrende med Tungerne, hendes Tagrende var spids og sammenrullet, Faders var

et bredt Rør. Sadant husker et Barn. Hun var selvstændig og viljefast, men altid lykkedes det hende jo ikke at føre sit Forsæt igennem. Fader kunde ikke lide Mælkeskind, det fandt Moder sig i, men hendes to Drenge skulde

vænnies til det. Det lykkedes ogsaa en Tid at få os til at holde af det vi passede endda nøje at skiftes til at få det men en Dag fik jeg for meget af det Gode, så Mælkeskindet stod mig imod, og Moder måtte give tabt. For tvinge Mæden i os har hun aldrig gjort. Vi holdt heller ikke af Klumperne i Morgenøllebrøden, så hjalp Moder derpå ved at give os Ansjois dertil, og så gled Klumperne. Engang satte hun mig i Skammekrogen i Garderoben, men fandt mig, da hun åbnede for mig, udmejet med altskens herlige Ting, Kåbe, Hat o. s. v.;

jeg havde moret mig fortræffeligt. Men selv en god Pædagog kan have Uheld, og jeg mener, at hun var det; hun sagde vist nødt til nej til vore Bonner, men var det sagt, så stod det fast.

Da vi engang var på Skovtur og skulde hjem, måtte vi gå rask til Jærnbanen (eller Vognen), men undervejs løb jeg og legede på Grøftekanalen, Moder kaldte, at jeg skulde med. Da jeg vedblev at lege, sagde hun, at hvis jeg ikke fulgte med, kom jeg ikke med i Skoven næste Gang, og da jeg fremdeles var ulydig, måtte jeg pænt blive hjemme og gå i Skole, medens Fader og Moder og Broder Niels kort efter besøgte Biskop D. G. Monrads på Hummeltofte. Jeg var vel dengang mellem 6 og 7 År, Søster Susette Cathrine var næppe født den Gang.

Tegning af P. C. Skoogaard til Figurgruppe paa et Billede fra Monte Pincio (Rom), malet efter Hjemkonsten. Drengene har ikke været i Italien sammen med Forældrene. — Fru Skoogaard retter paa den ene Søs (Stets') Tøj. Den anden (Joakim) er tegnet to Gange. Foroven skitserede Hoveder.

Engang havde jeg, måske efter at vi Drengene var kommet i Hans Gregersens Skole, forsøgt at tegne den korsfæstede Christus, det forbød Moder mig, og deri gjorde hun Ret, Børn skal ikke lege med det hellige. Hun lærte mig, at når jeg tegnede, skulde jeg vænne mig til ikke at dreje Papiret, men roligt holde opad og nedad rigtigt.

Jeg husker, at vi Drengene læste for Moder i en lille Bog om Holger Danske. Den kom med til Nysø, for at vi kunde holdes i Øvelse i Sommerferien. Nysø står for mig som det dejligste, sommerligste Sted i Danmark. Vi var der som Regel i Sommerferien. På Nysø tronede jo Tante Christine Stampe, Moders Moster. Der var også hendes Datter, Moders nære Veninde fra Ungdommen, Frænke Elise. Hun var et sjældent Menneske, folkeligt og navnlig kristeligt grebet af Grundtvigs Forkyndelse, var vel den, der ledte Moder i samme Retning. Hun var vist den ældste i Venindefirklovet og i det hele et Foregangsmenneske. En Tid vilde hun endog ud at

tjene som Pige, men Familien satte sig derimod. Hendes yngre Broder Christian var stik derimod så ualmindelig Adelsblændet; mon ikke det Sind blev næret i Østrig, hvor han en Tid stod ved Hæren. Han deltog vist i Krigen 1866.

En af vore Ferier på Nysø blev uvæntet kortvarig. Moder sagde, at det var fordi Baron Christian ventedes dertil, så var der ikke Plads til os. Senere har jeg fået at vide, at det var, fordi Christian havde omtalt Fader som »Malerklut«, så vilde Moder ikke være sammen med ham. Os Børn har han altid været god imod.

Moder havde fra Ungdommen to nære Veninder foruden Elise Stampe, de to sidste Blade i det før nævnte Firklover, nemlig Grundtvigs Datter Meta, som næsten kunde træde i sit lange, lyse Hår, medens Moders ikke var så langt, men til Gengæld tykt og næsten ravn sort. Og så Cousinen Susette Dalgas, senere gift med Skolebestyrer Mariboe. Hun var selv en genial Pædagog og bestyrede Enkedronning Caroline

Amalies Asylskole for hende (formentlig først efter sin Mands Død). Hun har fortalt mig, at da vi engang havde fået en Sending Artiskokker fra Nysø, delte Moder disse, for at give Susette en Part med; jeg så til, og Lækker-mund, som jeg var, blev jeg mere og mere urolig, alt som Susettes Del voksede, til sidst brød

jeg stille ud: ikke for mange, ikke for mange! Moder har altså fortalt hende Tildragelsen, men jeg husker den selv, det foregik på Køkkenbordet i vort Køkken nedenunder, vi bor jo endnu i det samme Hus.

Jeg husker også en Gang, der blev samlet ind til en Basar, at Moder udtog nogle nydelige Småting dertil fra sit Chatol. Hun holdt ellers ikke af Basarer, fandt vel, at Udbyttet som Regel ikke stod i Forhold til Arbejdet og Postyret. Så en Gang hun var anmodet om at deltage i Ordningen af en sådan, rejste hun sig under Mødet og gav det hun havde tænkt at ofre, i rede Penge.

Hun narrede aldrig Toldvæsenet, som jo skulde have sin Del. Mange ser jo ikke så nøje på det, hæv-dende, at det er ikke private Folks Små-køb. Toldvæsenet er sat til at beskatte, og det er vel rigtigt, men hvor er Grænsen? For Moder var dette ikke at være Sandhed tro.

Moderes Selvstændighed kendtes også på, at hun ikke fulgte Moden, hun gik klædt efter eget Tykke, i

Hovedsagen foldrigt Liv og Nederdel med en dobbelt Silkesnor af Kjolens Farve knyttet om Livet, med nedhængende Kvaster. Sådan gik hun hjemme og ude. Jeg husker hende, engang hun skulde ud, måske i Theatret. Hvor jeg syntes hun var smuk i den lysegrå Silkekjole.

Der var en egen stille Fest over Livet i de

Tider, det var som alt var smukkere den Gang, midt i København og alle Steder. Dengang var Hjemmet Samling, og Moder hørte hjemme i Datidens mest dannede Kredse. Vor Guld alders Kunsthistoriker, Professor N. L. Høyen, holdt Forelæsninger på Charlottenborg, og Moder var blandt de Damer, som hørte ham. I hendes Barn-domshjem så de jævnligt ham med Hustru og Svigerinde til Middag om Søndagen. Han var kræsen, og for at beregne sin Appetit, udbad han sig en Spise-seddel af Moder. Hun prydede den stedse med en kønt tegnet Blomst. Spise-

sedlerne udviser ellers, at det var godt, alt det de fik, gammel-dags godt. Selv husker jeg Moders ud-mærkede Kager til Julen, især Chocola-demarence og Fire-Species. Da hendes Broder Titus i 1864 lå såret på Augustenborg Lasaret, skrev han om at få sendt nogle af hendes Fire-Species.

Tobak var hende såre imod, hendes Fader røg ikke, Broderen ej heller, men engang havde de en Videnskabsmand som

Kakkelovnsskærm broderet af Fru Skovgaard

Fru Skovgaards Hovedværk er den Kakkelovns-skærm, som Høyens fik i Sølvbryllupsgave. Den er her gengivet efter Tilskueren 1908. Joakim Skovgaard skrev da bl. a. om den: „.... den forestiller et Vinterlandskab med en Bort omkring. Trods Landskabets store Naturalisme virker Billedet overordentlig holdningsfuldt og er mesterligt komponeret af hendes Mand med Bondegården i Melegrunden, Børnene med Slæden og Køerne i Forgrunden under de dejlige Asketræer, som med deres tykke Kviste egnede sig saa godt til Kanevas-Broderi, Baggrundskoven under Vinterhimlen, og saa den tyste Stemning over den bløde Sne. Det er syet paa meget fint Kanevas, og Moders Taalmod blev sat paa en haard Prøve; hun maatte tit pille op, navnlig kneb det med Tonerne i Graavejrsluften og Baggrundskoven. Men man skal vist langt tilbage i Tid for at finde et saa dejligt Broderi, og da bliver det af anden Art.“

liggende Gæst, han røg. Moder havde stor Udluftning efter ham. Fader derimod kunde godt lide Tobak, men for Moders Skyld røg han aldrig i Hjemmet, ude i Selskab kun en yderst sjælden Gang en Cigar.

Moder broderede meget efter Mønstre, hun og Fader havde tegnet i Studiebøger på Rejse i Italien, og Fader senere læmpet efter foreliggende Behov; foruden de som Fader komponerede helt frit. Sammen kæmpede de og andre Kunstnerhjem mod Tidens Smag, for at forbedre den, og begge gjorde de i den Retning et stort Arbejde; Moder syede såre skønt. Jeg husker den Virksomhed, der blev udfoldet i vor gamle Dagligstue her, da en Del Damer under hendes og Faders Vejledning broderede Fanerne til Studenterne i Nordens fire Universiteter. Upsala fik Odin på sin Fane, Lund fik Frejr, Christiania Thor, og København Hejmdal, alle efter Tegning af Constantin Hansen. Da var der Virksomhed i Stuerne, Damer, Syrammer og dejligt farvet Silke alle Vegne. Her kan nævnes, at til Brylluppet fik Moder et Par Sofapuder af nogle nære Slægtninge, men de var ganske ude af Stil i Forhold til det øvrige Bohave. Så syede Moder dem over med kønt Betræk, for derved at skåne Puderne mod Falmen og vore Øjne for Synet af dem. Tiderne gik, og den Stil, hun kæmpede for, blev efterhånden kritiseret; nu synes den atter at komme i Agt og Ære, og netop som noget særlig dansk, som der ikke er Sidestykke til i Broderlandene, så vidt jeg véd.

Vore enkelte Selskaber var nogenlunde ens, en Forret, måske hvid Sagosuppe, Oksesteg og Dessert, som Vandbakkelse eller andre Kager, gammeldags Krumkager, eller Krakmandler og Rosiner, eller Frugt, serveret på det Pompeianske Stel, smykket i sort Farve på brun Brændtlers Bund. Det var Fest og noget for os Børn at studere Billederne på Tallerknerne.

Hvor husker jeg Moders Gråd, da Budskabet kom om Danevirkes Rømning i 1864. Men alle Indtryk samler sig i Mindet om den kærlige, dygtige Moder med det dybt alvorlige Kristensind.

Rosenvænget, 10. Februar 1931.

Joakim Skovgaard.

HØJSKOLEBLADET

Her vi billedet

Fru Skovgaard med Sønnerne
Joakim (til venstre i Billedet) og Niels (til højre).

Et Digt af N. F. S. Grundtvig.

•Til Georgia Schouw.

Har du hørt en Sandheds Stemme,
Som i Hjerter Dyb gienlød,
Aldrig den paa Jord du glemmel
Lyt til den i Liv og Død!

Dag fra Dag du da skal lære,
At i evig Sandheds Ord,
Som det Største Læber bære,
Aanden throner, Livet boer!

Daglig bedre, skal du kiende,
I Vorherres Jesu Navn,
Højt berømt i Verdner tvende,
Livets Vej og Fredens Havn!

For det Navn skal Synden vige,
I det Navn skal Sorgen døe,
I det Navn skal Himmerige
Spire af det mindste Frø!

Til det Navn er lagt Guds Freden,
Paa det Navn staar Haab til Gud,
Af det Navn med Kærligheden
Springer Himmel-Glæden ud!

I det Navn, Gud, efterlignet,
Vil i Naade hos os boe;
I det Navn vær du velsignet,
Himlen vis og Sandhed tro!

9de Octbr. 1844.

Venligst

N. F. S. Grundtvig."

Hosstaaende Digt er skrevet foran i Sang-Værket,
første Bind 1837, som Grundtvig har givet Moder, sik-